

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Освітня програма	25902 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	25902
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Маренич Микола Миколайович, Червона Віка Олегівна, Дегтярьов Василь Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.04.2024 р. – 17.04.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/03/samoocinka-201_phd.pdf
Програма візиту експертної групи	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/04/programa-vizuty-eg_201_phd.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП 201 Агрономія в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника складена на підставі загальноприйнятих положень та напрямів наукових досліджень Університету в галузі аграрної освіти і науки. Спрямованість освітньо-наукової програми орієнтована на сучасні досягнення агрономічного виробництва, з можливістю подальшого професійного росту. Загальні враження від ОНП позитивні, освітній та науковий процеси здійснюються якісно, у комфортних для науково-педагогічних працівників і здобувачів умовах, з використанням належного лабораторного та допоміжного обладнання. Цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО, цінностям та стратегічним напрямкам розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ОНП орієнтована на актуальні виклики, у контексті яких можлива подальша професійна кар'єра. Під час дистанційного візиту (із використанням технічних засобів) експертною групою було перевірено достовірність інформації, наведеної у Відомостях про самооцінювання, та здійснено перевірку наявності відповідної документації, що дало можливість зробити висновок про відповідність якісного рівня організації освітнього процесу. Наявні зауваження не носять системного характеру. ОНП враховує сучасні вимоги ринку праці та інтереси стейкхолдерів. Освітній і науковий процеси відбувається в повному обсязі згідно до вимог законодавства щодо вищої освіти. Матеріально-технічне забезпечення в певній мірі відповідає сучасним вимогам. Викладацький склад має відповідний рівень кваліфікації, достатній відсоток докторів наук і професорів та вагомий науковий здобутки. Загалом ОНП відповідає суті критеріїв і підкритеріїв, а виявлені слабкі сторони не є суттєвими й легко усуваються.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Орієнтація ОНП Агрономія на підготовку фахівців, здатних в сучасних умовах аграрного сектору забезпечувати розробку науково-технологічної бази вирощування сільськогосподарських культур, з урахуванням збереження родючості ґрунтів та виробництва органічної продукції в умовах Західного регіону. Наявність фахових видань, засновником яких є ЗВО та безкоштовна публікація наукових праць для здобувачів. В університеті застосовується гнучка система стимулювання учасників освітнього процесу за публікації у виданнях, які входять до наукометричних баз Scopus та WebofScience. Використання електронних журналів та відомостей, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури оскарження результатів та їх повторного проходження. Позитивним аспектом є створення в університеті «Путівника науковця», який містить інформацію про університет стосовно його стратегічних цілей в науковому напрямі та основні пріоритети для науковців. Також існує «Путівник для аспірантів», в якому стисло й зрозуміло наведена інформація, як про освітній процес, так і про наукову складову діяльності аспіранта та соціальні моменти. В університеті діє надійний та інформативний зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу й адміністрацією. Здобувачі позитивно характеризують освітню систему d-learn, яка є власною розробкою університету. Здобувачі мають можливість працювати в Центрі інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem», Молодіжному центрі «PARAGRAPH», проектно-освітньому центрі «Агенти змін», що дозволяє аспірантам реалізувати свої наукові ідеї, змістовно провести дозвілля та отримати консультативну допомогу з оформлення аплікаційних форм для отримання грантів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Декану факультету, завідувачу кафедри, гаранту ОНП, НПП випускової кафедри посилити діяльність в напрямі інтернаціоналізації: можливість приймати на навчання іноземних здобувачів, участь у міжнародних конференціях/стажуваннях; посилити практику проходження стажувань та підвищення кваліфікації науково-педагогічними працівниками на базі закордонних установ-партнерів; активізувати процес залучення здобувачів вищої освіти ОНП «Агрономія» до програми академічної мобільності, яка наразі характеризується невисокою ефективністю; активніше залучати аспірантів до міжнародних програм та проєктів. Гаранту ОНП, групі удосконалення ширше враховувати при наступному перегляді ОНП досвід закордонних і вітчизняних ЗВО в плані переліку обов'язкових ОК та розширення каталогу вибіркового ОК. НПП, задіяним в реалізації ОНП, провести осучаснення рекомендованої в ОК літератури. Науково-педагогічним працівникам посилити науково-публікаційну активність у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та WebofScience за тематикою закріплених навчальних дисциплін та активізувати мовну підготовку. Гаранту ОНП, завідувачу випускової кафедри, декану факультету розмістити на офіційному сайті ЗВО відомості щодо стажування та підвищення кваліфікації всіх НПП, що входять до групи забезпечення ОП, а також розмістити відомості про наявність їхніх наукових профілів у міжнародних базах Scopus, ORCID, Google Scholar та ін. Центру забезпечення якості освіти систематизувати результати анонімних опитувань в плані візуалізації результатів анкетувань. Декану факультету, завідувачу кафедри, гаранту ОНП провести роботи щодо залучення професіоналів-практиків та науковців до реалізації освітнього процесу, а також проведення гостьових лекцій, круглих столів тощо.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОНП Агрономія [<http://surl.li/svhph>] є підготовка докторів філософії, здатних проводити професійну, дослідницько-інноваційну діяльність, розв'язувати комплексні проблеми в галузі агрономії, володіти методологією наукової та педагогічної діяльності, здатних виконувати оригінальні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також підготовки та захисту кваліфікаційної наукової роботи. Основними цілями ОНП є підготовка фахівців здатних розв'язувати комплексні проблеми у сфері агрономії, що передбачає глибоке дослідження актуальних проблем та цілісних завдань у сфері сільського господарства. Фокус ОНП – проведення експериментально-дослідницької, інноваційної, наукової, педагогічної та професійної діяльності у галузі агрономії, з акцентом ведення с.-г. виробництва рослинницької продукції за різних систем землеробства та агроекологічних умов за змін клімату. Особливістю програми є орієнтація на підготовку фахівців, здатних в сучасних умовах аграрного сектору забезпечувати розробку науково-технологічної бази вирощування с.-г. культур, з урахуванням збереження родючості ґрунтів та виробництва органічної продукції в умовах Західного регіону. Цілі ОНП Агрономія чітко сформульовані та відповідають місії, візії та стратегічним напрямкам розвитку ПНУ на 2020-2027 рр. [<http://surl.li/ekoig>]. Вони тісно пов'язані з місією ЗВО, оскільки спрямовані на надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців; формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону, оскільки забезпечують сталий розвиток і подальше підвищення конкурентоспроможності ПНУ в Україні та світі. Стратегічними напрямками розвитку ПНУ є забезпечення прогресивного розвитку наукової діяльності в університеті у контексті: відповідності критеріям надання та підтвердження статусу національного ЗВО; отримання статусу дослідницького університету; відповідності критеріям віднесення до «університетів світового рівня»; активний розвиток міжнародної співпраці в освітній, науковій, проєктній та культурній галузі задля розвитку потужностей університету, людського капіталу та регіону; удосконалення інформаційно-комунікативної політики та формування позитивного іміджу університету міжнародного рівня; соціально-економічний розвиток університету задля створення сприятливого середовища для гармонійного розвитку працівників, студентів і випускників університету; розвиток цілісної системи корпоративної культури якості та академічної доброчесності в університеті як «організації майбутнього». У зв'язку з вищевикладеним, підготовка докторів філософії у ПНУ є одним із пріоритетних напрямів його діяльності, а тому цілі ОНП Агрономія, місія, візія та Стратегія розвитку університету повністю узгоджуються між собою.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До перегляду ОНП Агрономія залучалися стейкхолдери шляхом рецензування, відгуків, засідань кафедри, Ради роботодавців, групи забезпечення (ініціативної групи), анкетування здобувачів і випускників. Чинна ОНП створена шляхом перегляду попередньої освітньої програми [<http://surl.li/svhtz>]. У 2022 р. ОНП була переглянута і запропонована для обговорення [<http://surl.li/svhve>]. У ході обговорення були запропоновані наступні пропозиції [<http://surl.li/rbfqn>]: зав. відділу кормовиробництва ННЦ «ІЗ НААН» д-р с.-г. наук, проф., чл.-кор. НААН запропоновано до переліку СК і ПРН додати свої, специфічні. Формування ОНП та ПРН проводилося з урахуванням позицій здобувачів освіти та академічного персоналу. Так, за рішенням засідання кафедри лісового та аграрного менеджменту (протокол №4 від 12.01.2023 р.) [<http://surl.li/svhxe>], в якому брали участь здобувачі освіти, було запропоновано ОК «Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур» поглибити з акцентом на регіональну приналежність та назвати ОК «Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур в Західному регіоні». Розширити перелік ВК та ввести нові ВК: «Економічно маркетингові основи інтенсифікації сільськогосподарського виробництва», «Економічна оцінка технологій у рослинництві», «Наукові основи виробництва органічної продукції», «Екологізація аграрного виробництва», «Інноваційні технології в агрогосподарстві», «Формування агроекологічно безпечних агроландшафтів в умовах Західного регіону». Важливим для розвитку ОНП є співпраця з проєктно-освітнім центром університету «Агенти змін» [<http://surl.li/czjdf>]. До рецензування ОНП були залучені зав. каф. землеробства, геодезії та землеустрою МНАУ, д-р с.-г. н., проф., вчений секретар, канд.с.-г.н., с.н.с. Прикарпатської ДСДС Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, голова фермерського господарства «Житні лани», голова асоціації фермерів Надвірнянського району, які високо оцінили якість ОНП. За анонімного опитування якості ОНП на питання 2.2. Компоненти моєї ОП розробляються із залученням здобувачів отримано 4,7 балів з 5. На це ж питання випускники ОП виставили 5 балів із 5 [<http://surl.li/raedt>]. Факт урахування пропозицій здобувачів у формуванні ОНП підтверджений в процесі бесіди зі здобувачем освіти 2022 року набору. Надані пропозиції враховувалися [<http://surl.li/svhph>], [<http://surl.li/sviod>] в процесі перегляду ОНП Агрономія, яка була розроблена у 2023 р. і введена в дію наказом ректора з 01.09. 2023 року (від 31.08.2023 р. № 86/06-05-с).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОНП та ПРН відповідають тенденціям розвитку спеціальності, які полягають у: здатності до комплексності проведення досліджень у галузі; здатності аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати проведених експериментів і досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері; володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світових і вітчизняних технологій у землеробстві; здатності формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації; здатності створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях. Результатом навчання за ОНП є фахівець, здатний розв'язувати комплексні проблеми в галузі аграрних наук, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність та виконувати професійну діяльність науковця відповідно до потреб сьогодення. Університет є єдиним ЗВО у формуванні кадрової політики та розвитку аграрної галузі регіону. Цілі та ПРН ОПП відповідають галузевому регіональному контексту (Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки [<http://surl.li/caerp>]; Комплексна програма розвитку агропромислового комплексу та сільських територій Івано-Франківської області на 2022-2025 рр. [<http://surl.li/sviph>]), де наголошено на потребі впровадження системи моніторингу та контролю якості всіх земель сільськогосподарського призначення та агрохімічної паспортизації; створення умов для збереження, відтворення і підвищення родючості ґрунтів; впровадження у виробництво нових високопродуктивних сортів та гібридів с.-г. культур. Тому підготовка фахівців за спеціальністю 201 Агрономія, здатних до самостійної організаційної та бізнесової діяльності, які володіють навичками, достатніми для розв'язання комплексних задач у галузі аграрних наук, є важливою складовою розвитку АПК Прикарпатського регіону. Університетом налагоджена тісна співпраця із зарубіжними науковими та освітніми установами. При формуванні ОНП враховано досвід інших освітніх програм доктора філософії, зокрема: НУБІП України (м. Київ) [<http://surl.li/svird>], ЛНУП [<http://surl.li/sviqh>], ПДУ (м. Кам'янець-Подільський) [<http://surl.li/svirq>], ДБТУ [<http://surl.li/kqkot>], МНАУ [<http://surl.li/svkjy>], Поліського національного університету [<http://surl.li/svklb>], Державного аграрного університету Молдови, Таджичьким аграрним університетом імені Ш. Шотемура та ННЦ «ІЗ НААН» [<http://surl.li/svklu>].

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОНП Агрономія підготовлена згідно Стандарту вищої освіти спеціальності 201 Агрономія [<http://surl.li/gusnz>] і дає можливість в повному обсязі досягти результатів навчання, визначених вказаним стандартом. Компетенції та ПРН освітньої програми відповідають вимогам Стандарту вищої освіти. Порівняно зі СВО додатково в ОНП введено ПРН 9 Знання та розуміння генезису розвитку наукової думки в галузі агрономії. Вміння та навички використання інноваційних методів дослідження для встановлення тенденцій та динамічних процесів в аграрному секторі.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Особливістю ОНП Агрономія в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника є її орієнтація на підготовку фахівців, здатних в сучасних умовах аграрного сектору забезпечувати розробку науково-технологічної бази вирощування сільськогосподарських культур, з урахуванням збереження родючості ґрунтів та виробництва органічної продукції в умовах Західного регіону.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкою стороною ОНП є низьке залучення до удосконалення освітньої програми здобувачів, яке виникло внаслідок об'єктивних причин. На момент обговорення ОНП навчалася лише два здобувачі: один на першому курсі і одна на четвертому курсі, які й брали участь засіданні кафедри, де обговорювалося це питання. Рекомендувати Гаранту ОНП за наступного перегляду ОП постійно залучати здобувачів освіти, раду молодих вчених факультету, органи студентського самоврядування до обговорення і внесення пропозиції з метою виявлення слабких сторін і удосконалення ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітньо-професійна програма Агрономія узгоджується із якісними показниками з підкритеріїв 1.1, 1.3, 1.4. За підкритерієм 1.2 рекомендується за перегляду та осучаснення ОНП, враховувати сучасні вимоги, виклики воєнного та повоєнного розвитку аграрної галузі. Виходячи з вищевказаного, ЕГ вважає, що ОП за Критерієм 1 відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Навчальний план підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти [<http://surl.li/svkmv>] та ОНП [<http://surl.li/svhph>] затверджені вченою радою Університету (протокол № 7 від 31.08.2023 р.) та введено в дію з вересня 2023 р. наказом ректора №86/05-05-с від 31.08. 2023 р. Термін підготовки здобувачів становить чотири роки. Обсяг освітньої складової ОНП становить 60 кредитів ЄКТС, у т.ч. цикл ОК загальної підготовки 21 кредит ЄКТС (35%), професійно-наукової підготовки – 18 кредитів ЄКТС (30%), блок вибіркового освітнього компоненту, який нараховує 6 ОК – 18 кредитів ЄКТС (30%). ОК загальної підготовки складають 3-6 кредитів ЄКТС, іноземна мова - 9 кредитів ЄКТС. ОК професійно-наукової підготовки мають різну кількість кредитів, яка коливається від 3 до 6 кредитів ЄКТС. Загальна кількість контрольних заходів складає: 7 екзаменів, 10 заліків. Тижневе навантаження здобувачів в першому семестрі становить 12 годин, у другому – 9 годин, у третьому – 14 годин [<http://surl.li/svkmv>]. Нажаль в НП в блоці вибіркового ОК вказано лише загальне аудиторне навантаження без розподілу на лекційні, практичні, семінарські і лабораторні заняття [<http://surl.li/svkmv>]. В той же час силабуси ВК включають цю інформацію [<http://surl.li/raetl>] : 20 годин лекцій, 10 годин семінарських занять. НП включає 3 кредити ЄКТС педагогічної практики у четвертому семестрі. Загалом обсяг ОНП й окремих ОК відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП структурована і містить всі необхідні позиції та визначення (загальна інформація, мета, опис, перелік компетентностей та ПРН, ОК тощо) [<http://surl.li/svhph>]. На ОНП наявні рецензії [<http://surl.li/rbfqn>], де представлено участь стейкхолдерів у розгляді ОНП, що підтверджено відповідними документами. ОНП має чітку структуру, побудована ступенево за семестрами, де освітні компоненти логічно чергуються, що гарно відображено у графічній структурно-логічній схемі обов'язкових та вибіркового ОК з указанням існуючих міждисциплінарних зв'язків, для покращення візуалізації суті. Згідно п.3.1 Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу [<http://surl.li/ksgbx>] навчально-методичний комплекс з дисципліни включає: силабус навчальної дисципліни; структурно-логічну схему щодо здійснення міждисциплінарних зв'язків; конспекти лекцій з дисципліни; інструктивно-методичні матеріали до практичних, лабораторних, семінарських занять; інструктивно-методичні матеріали для самостійної роботи; критерії оцінювання успішності здобувачів вищої освіти; та інші документи. Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань, умінь і компетентностей визначаються силабусом навчальної дисципліни. Силабус – навчально-методичний документ, що готується викладачем для здобувача вищої освіти, складниками якого є опис навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних, лабораторних) занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, схема нараховування балів, політика курсу, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті (п.2.1). Аналіз силабусів ОК компонент [<http://surl.li/raetl>] показує, що зміст ОК забезпечує досягнення ПРН та компетентностей. Вони підготовлені на високому методичному рівні, містять всі необхідні розділи. В якості зауважень слід зазначити, що в силабусах ОК 2, ОК 6, ОК 7, ОК 8 система оцінки роботи здобувачів передбачає нараховування 1 балу за присутність на занятті та підготовлений конспект згідно плану практичного заняття, хоча у розділі «Відвідування занять» вказано, що «Аспіранти зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться». Тобто відвідування занять – це прямий обов'язок здобувача, і нараховувати йому додаткові бали, мабуть, недоречно. Матриця забезпечення компетентностей та ПРН освітньої програми показує їх повне забезпечення обов'язковими компонентами.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 201 Агрономія, галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство. Теоретичний зміст предметної області: поняття, створення умов для формування принципів та концепцій у сфері аграрних наук, що дозволяють на базі набутих знань та наукових досліджень забезпечувати високу продуктивність сільськогосподарських культур. Об'єктами вивчення та професійної діяльності докторів філософії є науково-технологічні процеси вирощування сільськогосподарських культур та формування високопродуктивних агроландшафтів. Відповідно «Зведеної інформації про викладачів» <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/11007/view>, що забезпечують реалізацію ОНП третього освітньо-наукового рівня вищої освіти зі спеціальності 201 Агрономія за освітою, публікаціями, тематикою наукових досліджень, відповідає спеціальності 201 Агрономія галузі 20 Аграрні науки та продовольство.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна траєкторія навчання реалізується через ІНП регламентується Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУ [<http://surl.li/ksqbx>], Положенням про організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності ПНУ ім. В. Стефаника [<http://surl.li/myqxn>], Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ПНУ [<http://surl.li/mzbpk>] та Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці [<http://surl.li/ksend>]. Вибір ОК з варіативної частини ОНП відбувається згідно Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ПНУ права на вільний вибір освітніх компонентів [<http://surl.li/ksckq>], де п.1.4 зазначено «Вибір освітніх компонентів здійснюється в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС .... При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником факультету, завідувачем кафедри та гарантом». Розділ 3 Положення регламентує процедуру здійснення вибору ОК. Процедура вибору освітніх компонентів із Каталогу реалізується через спеціалізовану інформаційну систему Університету (п.3.2). Ознайомлення здобувачів третього освітнього рівня (доктор філософії) відбувається на етапі подачі документів для вступу на навчання, а вибір здійснюється після зарахування на навчання при формуванні індивідуального плану підготовки аспіранта (п.3.5). НП підготовки докторів філософії [<http://surl.li/svkmv>] передбачає вивчення шести ВК по 3 кредити ЄКТС кожна. Каталог вибіркових компонентів, що пропонуються здобувачам спеціальності 201 Агрономія нараховує 18 ОК [<http://surl.li/sviod>]. На кожен вибірковий ОК мається силабус [<http://surl.li/raetl>]. Обрані ВК включаються до ІНП здобувача, формування якого здійснюється відповідно до Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ПНУ ім. В. Стефаника [<http://surl.li/mzbpk>].

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка регламентується відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУ [<http://surl.li/ksqbx>], Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ПНУ [<http://surl.li/mzbpk>]. Вона здійснюється шляхом проведення практичних і семінарських занять – 250 годин (43,9 % від загальної кількості аудиторних годин). Це дозволяє набуті компетентностей, необхідних для професійної діяльності: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та дослідницько-інноваційної діяльності в галузі аграрних наук, а також проводити власні наукові дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Здатність здійснювати здобувачами науково-педагогічну діяльність у сфері вищої освіти забезпечена шляхом наявності в навчальному плані ОК 4 «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» та педагогічної практики (по 3 кредити ЄКТС) [<http://surl.li/svkmv>]. Проходження педагогічної практики регламентується Програмою педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії ПНУ [<http://surl.li/ektqg>]. Згідно з НП педагогічна практика проводиться для аспірантів другого року навчання. Організатором та базою проходження практики є випускова кафедра, за якою закріплений аспірант (п.3.3). Загальне керівництво педагогічною практикою аспіранта покладено на завідувача випускової кафедри, за якою закріплений аспірант (п.3.5). Безпосереднє керівництво педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник (п. 3.6). Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджений із напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науковою і організаційною (п.4.1). До захисту звіту з практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи: індивідуальний план проходження практики; відгук-характеристика керівника практики. Портфоліо з матеріалами щодо виконання всіх завдань практики: звіт про підсумки практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (поза аудиторних, профорієнтаційних) заходів практиканта, перелік відвіданих занять тощо. У процесі співбесіди зі здобувачами було встановлено, що організація практичної підготовки за ОНП дає їм можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОНП мається перелік загальних і спеціальних компетентностей, а також ПРН, частина з яких дотична соціальним навичкам. Зокрема, вивчення дисциплін: Філософія і методологія науки, Організація наукової діяльності, Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика, Управління науково-дослідницькими проектами передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок «soft skills», а саме: усвідомлення ролі особистості в суспільстві, громадська активність; здатність до цілісного викладу основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення; креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів; здатність приймати обґрунтовані рішення, планувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань історії і філософії науки; здатність виявляти, отримувати й аналізувати інформацію з різних джерел, організовувати та керувати інформацією; здатність здійснювати науково-дослідну та науково-виробничу діяльність, зберігаючи природне та культурне надбання; здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних областях; здатність до участі в науковій кооперації (міжгалузевій, міжнародній тощо); здатність розробляти та управляти науковими проектами, ініціювати організацію досліджень в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності з урахуванням фінансування науково-дослідницьких робіт; комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки здобувачів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності; здатність презентувати результати власних досліджень; дотримання норм наукової етики, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності, прагнення до збереження навколишнього середовища. ОК ОНП сприяють до мотивації здобувачів, розвивають ініціативну здатність для досягнення поставленої мети [<http://surl.li/svhph>]. Це відбувається як ході навчального процесу, так і під час проведення наукових досліджень, апробації їх результатів, проведенні спільних заходів з виробничниками, участі в різнопланових виставках, конференціях, семінарах, круглих столах тощо. Здобувачі, які навчаються за даною ОНП, здатні до комунікації, сприйняття, формулювання та передавання інформації, здійснення ефективного й результативного спілкування. Під час онлайн зустрічі вони продемонстрували високу ерудованість та навички ораторського мистецтва.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

За ОНП Агрономія третього освітньо-наукового рівня на сьогодні відсутній професійний стандарт, тому професійна кваліфікація не присвоюється.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ОНП орієнтована на чітко визначене навчальне навантаження здобувача, необхідне для досягнення ПРН. Загальний навчальний час – 60 кредитів ЄКТС (1800 год), з яких аудиторні складають 570 год. (32 %), самостійна робота здобувачів складає 1140 год. (63,3 %), педагогічна практика 90 год. (5%). Аудиторне навантаження ОК циклу загальної підготовки становить 36,8%, ОК професійно-наукової підготовки – 31,6% і ОК вибіркової частини – 31,6%. Для співвіднесення обсягу окремих ОК у кредитах ЄКТС із навантаженням здобувачів застосовується студентоцентрикований підхід шляхом анкетування здобувачів [<http://surl.li/raedt>], та врахуванням результатів анкетування при розробці графіків ОП, офіційним оприлюдненням ОНП [<http://surl.li/rbfjx>]. На фокус-групах з випускниками та здобувачами було підтверджено факт врахування пропозицій щодо проекту ОНП 2023 р., які були висловлені на засіданнях ради роботодавців, випускової кафедри при обговоренні ОП та анонівному опитуванні. Заняття з кожного ОК визначається силабусами дисциплін [<http://surl.li/raetl>]. Формування їх проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу [<http://surl.li/ksgbx>].

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у ПНУ [<http://surl.li/ksgbx>] та Положенням про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти [<http://surl.li/svlhv>]. Підготовка аспірантів за дуальною формою за спеціальністю 201 Агрономія наразі не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітній процес за ОНП Агрономія здійснюється згідно нормативних документів МОН та ЗВО. Сильних сторін не встановлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

В силабусах ОК 2, ОК 6, ОК 7, ОК 8 система оцінки роботи здобувачів передбачає нарахування 1 балу за присутність на занятті та підготовлений конспект згідно плану практичного заняття, хоча відвідування занять – це прямий обов'язок здобувача, і нараховувати йому додаткові бали, мабуть, недоречно. Рекомендувати НПП відповідальним за ОК 2, ОК 6, ОК 7, ОК 8 за наступного перегляду силабусів ОК зняти цю норму. У НП у блоці вибіркового ОК вказано лише загальне аудиторне навантаження без розподілу на лекційні, практичні, семінарські і лабораторні заняття. Рекомендувати гаранту ОНП за наступного складання НП установити чітке навчальне навантаження по ВК у розрізі видів навчальних занять.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст, структура і наповнення ОНП відповідає вимогам чинного законодавства. Інформацію щодо суті критерію викладено відповідно звіту самооцінювання Університету. Організація теоретичної і практичної підготовки за ОНП дає можливість здобувачам набутти компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності. У фокус групі зі здобувачами підтверджено, що в процесі навчання вони формують індивідуальну освітню траєкторію. Результати анкетувань здобувачів оприлюднюються на офіційному веб-сайті ПНУ імені Василя Стефаника та засвідчують їх задоволеність освітнім процесом. За ОНП не реалізується дуальна форма здобуття освіти. Підкритерії 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8 та 2.9 повністю відповідають вимогам Критерію 2. За підкритерієм 2.1 надано рекомендацію НПП відповідальним за ОК 2, ОК 6, ОК 7, ОК 8 за наступного перегляду силабусів ОК зняти нарахування 1 балу за присутність на занятті та підготовлений конспект згідно плану практичного заняття, так як це прямий обов'язок здобувача. За підкритерієм 2.2 рекомендовано гаранту ОНП за наступного складання НП установити чітке навчальне навантаження по ВК у розрізі видів навчальних занять. Вказані слабкі сторони можуть бути легко усунуті до початку наступного навчального року. Загалом, ЕГ дійшла висновку, що освітньо-професійна програма за Критерієм 2 відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила, порядок і умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти оприлюднено у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ПНУ ім. В. Стефаника в розділі «Приймальна комісія» <https://admission.pnu.edu.ua/pravylyar-gyujomu/>. Правила прийому 2023 року введені в дію наказом ректора № 243 від 28.04.2023 року. Зміни до Правил прийому введені в дію наказами ректора № 410 від 30.06.2023 р., №457 від 26.07.06.2023 р., № 484 від 08.08.06.2023 р. На сайті також наведені контакти членів приймальної комісії та їх корпоративні скриньки для комунікації з абітурієнтами використовуючи. На веб-сайті наведено необхідні документи, що висвітлюють особливості проходження вступної кампанії 2023 року. На веб-сайті мається інформація для вступників ОР доктора філософії (PhD) [<http://surl.li/gwaorf>], де вказано перелік документів для вступу, строки подачі заяв, проведення вступних випробувань, зарахування, перелік конкурсних предметів, обсяги прийому, вартість навчання у 2023 р., програмові вимоги до вступних випробувань, тестові завдання для самопідготовки, державне замовлення і розклад вступних випробувань. Правила містять додаток 8. Правила прийому на ступінь доктора філософії (PhD) та ступінь доктора наук у ПНУ [<http://surl.li/murwe>]. Загалом Правила прийому не містять дискримінаційних ознак і відповідають чинному законодавству України.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Приймальна комісія допускає до участі в конкурсному відборі для вступу на ступінь доктора філософії вступників на основі повної вищої освіти (вступники на основі НКР 7 – диплом магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста. Для конкурсного відбору осіб зараховуються бали за два вступних іспити: з іноземної мови та спеціальності [<http://surl.li/myrwe>]. Прийом до аспірантури передбачає складання вступного іспиту зі спеціальності. Програма [<http://surl.li/svld>] вступного іспиту охоплює базові знання і положення із різних дисциплін у галузі аграрних наук: землеробство, рослинництво, системи удобрення сільськогосподарських культур, інтегрований захист сільськогосподарських культур, прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур тощо. Програма вступного іспиту із іноземної мови передбачає розуміння основної ідеї тексту як на конкретну так і на абстрактну тему, у тому числі й спеціалізовані дискусії за своїм фахом; вміння спілкуватися з носіями мови з таким ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів жодній із сторін; вміння чітко, детально висловлюватися на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти [<http://surl.li/svlln>]. Завдяки цьому забезпечується комплексна перевірка знань, необхідних для подальшого навчання на ОНП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Університеті діє Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу [<http://surl.li/jjlg>] та Положення про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці, яке розміщено на веб-сайті закладу [<http://surl.li/ksend>]. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу [<http://surl.li/jjlg>] встановлює загальний порядок організації різних програм академічної мобільності на території України та за кордоном (п.1.2). Університет визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання здобувачів освіти Університету у партнерському закладі (4.1). Визнання результатів навчання здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS). Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у партнерському закладі, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою Університету (4.2). Положення містить чіткі правила і порядок перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. В ході проведення фокус-груп ЕГ зі здобувачами та академічним персоналом Інституту було встановлено обізнаність учасників освітньо-наукового процесу щодо можливості перезарахування результатів навчання, порядку і правил перезарахування. За ОНП Агрономія прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регламентовані Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в ПНУ <http://surl.li/dzryl>. Положення містить чіткі і зрозумілі правила, порядок і процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Положення встановлює порядок визнання результатів неформальної освіти за умови використання інших кредитних систем на основі здійснення експертного оцінювання і визнання навчальних досягнень, кваліфікацій Учасника шляхом трансферу кредитів з використанням європейського трансферу та накопичення кредитів ЄКТС і європейської системи переведення оцінок EGRACONS (Egracons Grade Conversion System) (1.2). Визнання результатів неформального навчання особи Університетом передбачає такі процедури: подання Здобувачем заяви щодо визнання; ідентифікацію задекларованих у письмовій формі Здобувачем результатів неформального навчання, які підлягають оцінюванню Університетом; оцінювання задекларованих результатів навчання Здобувача; прийняття рішення про визнання та зарахування Здобувачу відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми або відмову у визнанні (2.2). Розділ 4 визначає порядок зарахування результатів неформальної освіти. Здобувач, який звертається до Університету щодо визнання результатів неформальної освіти, подає відповідну заяву, декларацію про попереднє навчання та додаткові документи, які підтверджують наведену у декларації про попереднє навчання інформацію (за наявності). Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання Здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма (п.4.6). Розділ 5 Положення «Оцінювання та визнання результатів неформального навчання» регламентує прийняття рішення про визнання результатів неформального навчання. Особи, які здійснюють оцінювання, повинні бути обізнаними у предметі оцінювання, компетентними у питанні оцінювання та визнання, неупередженими, здатними забезпечити належну психологічну обстановку для Здобувача та не мати конфлікту інтересів. Зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін здійснюється рішенням декана факультету на підставі висновку експертної комісії відповідної кафедри. Для ознайомлення здобувачів Положення розміщено і відкритому доступі на веб-сайті Університету <https://nmv.pnu.edu.ua/polozhenja/>. За ОНП Агрономія практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не було. Учасники фокус-груп підтвердили можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильних сторін та позитивних практик не встановлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін та недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Університет має достатню нормативно-правову базу, що регламентує правила і порядок прийому абітурієнтів на навчання для здобуття вищої освіти, процедури перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти і у рамках неформальної освіти. Всі положення розміщені на веб-сайті Університету для інформування здобувачів. Правила прийому є чіткими і зрозумілими, відповідають вимогам чинного законодавства, не містять дискримінаційних ознак. Відомості про особливості вступної кампанії 2023 року надані у чіткій та зрозумілій формі, описані етапи вступної кампанії: від подання заяви абітурієнта до зарахування на навчання, що відповідає підкритерію 3.1. Програма вступного іспиту зі спеціальності охоплює базові знання і положення із різних дисциплін у галузі аграрних наук: землеробство, рослинництво, системи удобрення сільськогосподарських культур, інтегрований захист сільськогосподарських культур, прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур тощо, що враховує особливості самої освітньої програми, що відповідає підкритерію 3.2. У ПНУ ім. Василя Стефаника затверджені процедури визнання результатів академічної мобільності та неформальної освіти, що свідчить про повну підтримку здобувачів щодо самоосвіти з боку адміністрації, що відповідає підкритеріям 3.3 і 3.4. Враховуючи вищенаведене, ОП Агрономія за Критерієм 3 відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Згідно Положення про організацію освітнього процесу... [<http://surl.li/myqwd>] в університеті основними видами навчання є лекційні, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття та консультації. Провідний викладач повинен до початку навчального року сформувати силабус та наповнити систему дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. Лекційний курси містить три складові: текстову, презентацію та відео, який розміщений на YouTube-каналі факультету. Свідченням студентоцентрованого підходу є можливість навчання за індивідуальним графіком, який надається аспірантам заочної форми навчання. Індивідуальний графік навчання мають можливість використовувати здобувачі, які працюють за фахом. Аспіранти мають можливість змінювати індивідуальні плани. Для осіб, які здійснюють діяльність в Університеті передбачена підготовка доктора філософії поза аспірантурою [<http://surl.li/mzwbkr>]. В цьому документі також зазначений порядок обрання і затвердження наукової теми для дисертації, вибору спеціалізованої вченої ради. Студентоцентрований підхід та принципи академічної свободи детально описані в п.2 Права та обов'язки аспірантів і докторантів. В університеті діє Положення про реалізацію права здобувачів на вільний вибір дисциплін... [<http://surl.li/cyvgq>], яке містить детальний і зрозумілий опис всіх процедур реалізації освітньої підготовки. Позитивною практикою є створення путівника для науковця [<http://surl.li/raffm>]. Здобувачі мають можливість зворотного зв'язку за допомогою сервісу [<https://pnu.edu.ua/zvorotnyj-zviazok/>], про який вони досить високої думки, що й підтвердили в ході проведення інтерв'ю фокус групи. Позитивну оцінку від всіх учасників освітнього процесу має також сервіс дистанційного навчання [<https://d-learn.pnu.edu.ua/>]. На ОП використовують різні форми навчання, проте за словами учасників фокус групи НПП було озвучено дещо інший підхід на відміну від молодших освітніх рівнів, а саме широке використання методу наукової дискусії. Здобувачі мають можливість користуватися сервісом електронного розкладу [<https://vad.pnu.edu.ua/rozklad-zaniat/>]. У ВСО зазначено про використання відеоматеріалів, однак надані на запит ЕГ ресурси не повною мірою стосуються саме даної ОП. В процесі фокус групи здобувачі ОНП навели приклади зарахування результатів, здобутих під час неформальної освіти.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів щодо навчального плану та переліку дисциплін здійснює кафедра [<http://surl.li/mzbkp>]. Аналіз змісту силабусів ОК показав, що вони містять цілком зрозумілу інформацію не лише про цілі і зміст, а й особливості вивчення цих ОК та умови допуску до підсумкового контролю та критеріїв оцінювання [<http://surl.li/raetl>]. Досить інформативною є вкладка відділу аспірантури та докторантури [<https://vad.pnu.edu.ua/>]. Електронний розклад міститься за зручним і швидким посиланням [<https://vad.pnu.edu.ua/ii-kurs/>]. Також корисна інформація стосовно організації освітнього процесу наведена в «Путівнику аспіранта». Цей документ містить активні посилання на корисні ресурси та є зручним у користуванні. Під час бесіди у фокус-групі було підтверджено зрозумілість і своєчасність надання інформації здобувачам вищої освіти. Загалом можна зробити висновок, що на офіційній сторінці університету надана вичерпна інформація стосовно освітнього процесу, перспектив і можливостей здійснення наукового пошуку, траєкторії формування доктора філософії. В університеті діє Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» [<https://vad.pnu.edu.ua/?s=PNU+Ecosystem>], на вкладці якого відображена інформація про проведення гостьових лекцій та семінарів. Інформація про зміст і цілі навчання міститься у відкритому доступі на офіційній сторінці. це стосується, в першу чергу, силабусів ОК [<http://surl.li/raetl>]. Після зарахування здобувачі отримують персональний доступ до електронних сервісів, зокрема d-learn/pnu.edu.ua. Інформування здобувачів також здійснюється через електронні сервіси а також безпосередньо НПП і науковими керівниками під час першого аудиторного заняття. Під час спілкування у фокус-групі здобувачів, вони підкреслили своєчасність і доступність інформування стосовно змісту ОНП та критеріїв оцінювання. Враховуючи враження здобувачів слід зазначити, що робота з їхнього інформування в Університеті є досить ефективною і дає змогу аспірантам побудувати власну траєкторію здобуття наукового ступеня.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Університет має досить великий науковий потенціал, який може використовуватися також в освітніх цілях. Аналіз змісту ОК програми показав, що значна частина знаходиться саме в площині формування дослідницьких компетентностей – ОК2, ОК3, ОК5–7 [<http://surl.li/raetl>]. В ході бесід у фокус-групах встановлено, що університет проводить досить широкі й різнопланові дослідження, до вирішення завдань яких долучені й працівники інших кафедр та міжкафедральних лабораторій. Зокрема одним з таких прикладів слід навести створення нового типу добрива та біотехнологічних методів розмноження рослин, про що розповіли в ході інтерв'ю доцент кафедри хімії та доцент кафедри біохімії та біотехнології. Останній продемонстрував дослідження з лікарськими рослинами, що має досить тісний стосунок до тематик досліджень аспірантів ОНП. Позитивне враження справляє діяльність Центру колективного користування науковим обладнанням, презентацію якого провів керівник центру [<http://surl.li/svmcy>]. Всі перелічені структури діють в науково-дослідній частині університету. Таким чином аспіранти мають можливість отримувати репрезентативні результати з сучасних лабораторій. Слід відзначити, що безпосередньо аспіранти не мають можливості працювати в цих лабораторіях, оскільки це потребує спеціальної й тривалої підготовки. Однак вони мають гарантовану й безперешкодну можливість працювати на потужностях Прикарпатської дослідної станції, яка є одним з головних стейкхолдерів програми. За словами гаранта ОП на ОП застосовується досить широка імплементація результатів досліджень в освітній процес. Оснащення лабораторій здійснюється за рахунок спонсорських коштів та грантових проектів. Всі дисертаційні роботи виконуються в рамках наукової тематики кафедри «Розробка системи заходів по запобіганню негативного впливу екстремальних екологічних ситуацій на природно-ресурсний потенціал Західного регіону України» (№ державної реєстрації 0113U006317). Однак ЕГ зазначає, що ця тема має агроекологічне спрямування і НПП слід провести роботу з реєстрації актуальних агрономічних тем, якими власне, й займаються наукові керівники та здобувачі. В освітньому аспекті здобувачам запропонована ОК Управління науково-дослідницькими проектами, яка передбачає вивчення специфіки роботи в різному проектному середовищі.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз змісту ОК [<http://surl.li/raetl>] показав, що в цілому на ОП здійснюється належна робота з його оновлення. ОК обов'язкової й вибіркової складових досить вдало доповнюють одна одну і мають помітну тенденцію до актуалізації ОП в цілому. Оновлення освітніх компонент відбувається регулярно, з урахуванням побажань і зауважень стейкхолдерів. Оновленню освітнього контенту сприяє значною мірою функціонування Центру інноваційних освітніх технологій PNU Ecosystem [<https://ciot.pnu.edu.ua/en/>]. Однак ЕГ зазначає наступне: ОК Організація освітньої діяльності переобтяжена літературою на кшталт Основи наукових досліджень, оскільки ця ОК вивчається в бакалавраті, до того ж ця література початку 2000-тисячних років (Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.) – ці технології вже стали звичайними. Здобувачам запропоновано ОК Управління науково-дослідницькими проектами, однак рекомендована література в силабусі ОК має джерела 1994-2016 рр. В ОК Новітні наукові аспекти спеціальності агрономія літературні джерела стосуються аналізу довкілля, інноваційних і сучасних агротехнологій 2006 і 2007 року, економічного розвитку, ринків, стабільних поселень,

гендерних факторів на селі, що не зовсім відповідає меті вивчення ОК. ОК Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур в західному регіоні має тематику, яка не корелює з її назвою та застарілі літературні джерела. Вибіркові ОК Сучасні аспекти застосування добрив та їх ефективність і ОК Сучасні зональні системи землеробства мають лише декілька посилань на нову періодику авторства НПП, але жодного нового іншого джерела. В деяких силабусах спостерігається дублювання рекомендованих джерел (ОК Новітні аспекти біотехнологій в рослинництві). ОК Економічна оцінка технологій у рослинництві має рекомендовану літературу 2013 року і більш ранню. ЕГ зазначає, що наведені зауваження не є критичними для функціонування ОНП і можуть та мають бути оперативно вирішені протягом короткого часу.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Університет проводить досить активну діяльність інтернаціоналізації освіти в цілому. В першу чергу, це стосується проєктно-освітнього центру Агенти змін [<https://agentyzmin.pnu.edu.ua/>], Центру інноваційних освітніх технологій PNU EcoSystem [<https://ciot.pnu.edu.ua/en/>], Центру полоністики та багатьох інших, які діють в структурі науково-дослідної частини. Основними документами, які регламентують діяльність університету в цьому напрямі є Стратегія інтернаціоналізації університету [<https://ic.pnu.edu.ua/strategiia-internatsionalizatsii/>] та Стратегія розвитку [<http://surl.li/ekoig>]. Здобувачі мають безперешкодний доступ до сервісу електронної бібліотеки [<http://lib.pnu.edu.ua/>]. Разом з тим ЕГ зазначає, що ряд рубрик бібліотеки не заповнені через реконструкцію, про що зазначено на вкладці цього ресурсу. В університеті досить активно діє відділ міжнародних зв'язків [<https://pnu.edu.ua/zahalni-pidrozdily/>], на вкладці якого розміщується корисна інформація в т. ч. й для аспірантів. Тут відображено актуальну інформацію стосовно міжнародних проєктів та грантів. Однак ЕГ відзначає, що в ході опитування у фокус-групі здобувачів, вони були пасивні стосовно реалізації можливостей. Основною причиною аспіранти називали труднощі в участі в міжнародних проєктах через тривалу війну. Про це ж на зустрічі говорила завідувач відділу міжнародних зв'язків. Таким чином, університет не може повністю реалізувати свої можливості, не зважаючи на численні угоди й договори з університетами-партнерами [<https://ic.pnu.edu.ua/uhody-pro-sprivratsiu/>]. ЕГ також зазначає, що в переліку проєктів, напрямів співпраці, угод переважають не агрономічні тематики, тому ЕГ рекомендує відповідним структурам звернути увагу також на освітні програми спеціальності Агрономія.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

В освітньому процесі використовується наукова й науково-методична література авторства НПП університету, що сприяє імплементації результатів досліджень в освітній процес та створює перспективу наукової дискусії і подальших досліджень. В університеті створене досить ефективне електронне середовище стосовно інформування учасників освітнього процесу, яке є продуктом розробки фахівців закладу. Воно ефективне й зручне в користуванні для всіх учасників освітнього процесу. До сильних сторін слід віднести й імплементацію результатів досліджень в освітній процес.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Деякі ОК мають переобтяжений список літератури, тому, враховуючи, що в освітній частині ОНП широко представлена тематика наукової методології, організації досліджень, ЕГ рекомендує орієнтувати здобувачів на самостійний пошук джерел. Наявність значної кількості застарілих джерел в рекомендованій літературі цілого ряду ОК потребує систематичного оновлення. Рекомендується НПП до початку наступного навчального року осучаснити рекомендовану літературу по ОК. ЕГ зауважує, що аспіранти, за їхніми словами, не вносили пропозицій стосовно поліпшення ОП, таким чином ЕГ рекомендує гаранту ОП знайти шляхи поліпшення мотивації здобувачів для долучення до формування освітнього контенту програми. Дисертаційні роботи мають досить різноманітну тематику, яка втім, знаходиться в межах виконання теми, яка має скоріше, агроекологічне спрямування. В зв'язку з цим завідувачу кафедри, гаранту ОП рекомендується провести реєстрацію наукової тематики в УкрІНТЕІ відповідно до сучасних напрямів досліджень в галузі агрономії. ЕГ також рекомендує декану факультету, завідувачу кафедри активізувати роботу з інтернаціоналізації освіти для ОП спеціальності Агрономія. Зазначені зауваження не потребують перебудови чи коригування ОП, а тому можуть бути усунені в найближчий термін.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання й викладання ґрунтуються на достатній, конкретній нормативній основі, яка передбачає гнучке врахування потреб здобувачів в т. ч. і через можливість застосування індивідуального графіку навчання. В університеті задіяно ефективну систему інформування учасників освітнього процесу з застосуванням електронних ресурсів і сервісів, які створені безпосередньо в університеті. Освітня складова вдало поєднується з науковими дослідженнями та імплементацією їхніх результатів у освітній процес. Університет проводить активну міжнародну діяльність, яку також слід проектувати й на ОНП Агрономія. Таким чином, реалізація ОП за цим критерієм відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Положення [<http://surl.li/myqwd>] має детальний опис семестрової атестації аспірантів, в якій встановлені процедура атестації, звітності та строки її проведення. Протягом усього терміну навчання після завершення кожного навчального семестру завідувач відділу аспірантури і докторантури контролює результати навчання, які містяться в індивідуальному плані та у відомостях успішності. У разі необхідності передбачена процедура складання підсумкового контролю за індивідуальним графіком, що детально описана в відповідному положенні [<http://surl.li/mzbkp>]. Положення містить норму про особливості контролю знань з іноземної мови, підтверджене сертифікатами TOEFL, International English Language Testing System та English Language Assessment на рівні C1. Згідно цього аспірант має право на зарахування навчального навантаження й на використання його для здобуття інших компетентностей. Цим же документом передбачені процедури зарахування неформальної освіти. Положення має чіткий і зрозумілий виклад необхідних аспектів оцінювання знань. Інформація про форми контролю оприлюднюється заздалегідь на першому занятті та розміщена на сторінці кафедри в силабусах ОК. Силабуси дисциплін мають також опис вимог щодо зарахування ПРН, здобутих в неформальній освіті. Згідно результатів опитування випускники й аспіранти, які навчаються, не відчували дискримінації стосовно самих себе з боку адміністрації, мали можливість робити власний внесок у формування якості освіти, хоча, за їхніми словами, й не назвали цього за винятком участі в анкетуванні [[ahronomiia-tretij-osvitnij-riven-02_05_2024-02_11_2024.pdf](http://surl.li/mzbkp)]. Треба зазначити певну незручність у презентації результатів опитувань. Вони представлені дрібним шрифтом з вертикальною орієнтацією, відсутні числові показники, назви цих показників. Під час роботи у фокус групах всі учасники ОП позитивно оцінювали функціональність електронних сервісів (журналу, платформи дистанційного навчання) для своєчасності і об'єктивності оцінки результатів навчання. Здобувачі мають доступ до цих сервісів з метою контролю власної успішності. Збір інформації щодо об'єктивності оцінювання проводиться шляхом анкетування, яке може відбутися в кабінеті здобувача за кожною дисципліною на платформі d-lern.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно Положення [<http://surl.li/mzbkp>] атестацію аспірантів проводить разова спеціалізована вчена рада на підставі публічного захисту дисертації. Стан готовності наукової праці оцінює науковий керівник. Обов'язковою умовою допуску до процедури захисту є виконання індивідуального навчального плану. В університеті діє Положення про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради [<http://surl.li/roira>], яке містить чітко викладені вимоги до здобувача доктора філософії, процедури попереднього розгляду дисертації, проведення фахового семінару для надання висновку про наукову новизну, порядок утворення разової спец. вченої ради, організації захисту дисертаційної роботи, ухвалення рішення про видачу диплома доктора філософії та скасування рішення у зв'язку з порушенням процедури захисту та з причини встановлення фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації. В цьому документі також викладені правові наслідки скасування рішення разової спец. ради. Всі розділи документа виписані чітко й прозоро, що фактично усуває можливість різночитань і неоднозначність трактувань. В частині додатків надано зразки документів, необхідних для оформлення й здійснення процедури атестації.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Згідно Положення... [<http://surl.li/mzbkp>] порядок оцінювання знань передбачає власне оцінку ПРН, мотивацію до системної активної роботи та аналіз ПРН і впливу НПП на ефективність самостійної роботи і освітнього процесу в цілому. В документі наведено процедури поточного й семестрового контролю та оцінювання знань відповідно до

ЄКТС. Окрім того Положенням передбачені наукові семінари за участю гаранта ОП та провідних науковців, інформація про які розміщується на сторінках відповідних кафедр. Також передбачений індивідуальний графік складання семестрового контролю та індивідуальний графік складання академзаборгованості. В несприятливих ситуаціях, за словами всіх учасників освітнього процесу, об'єктивність оцінювання і своєчасність складання форм контролю забезпечувалася за допомогою платформи d-learn. Оскарження результатів контролю можливе за заявою (апеляцією) здобувача, у якій той повинен конкретну причину апеляції й подати в письмовій формі не пізніше наступного робочого дня. Апеляційна комісія створюється завідувачем кафедри у складі трьох НПП, один з яких є провідним на ОК. Заява розглядається в присутності аспіранта, за його бажанням складання форми контролю може бути здійснене у вигляді тестування. Рішення апеляційної комісії є остаточним, доводиться до відома аспіранта, про що той повинен розписатися. Як зазначалося у ВСО і підтверджено в ході роботи фокус-груп, випадків оскарження результатів контрольних заходів не було. В ході ознайомлення з матеріалами АС ЕГ звернула увагу на існування родинних зв'язків деяких учасників освітнього процесу. На пряме запитання експерта про уникнення конфлікту інтересів від гаранта ОП була отримана відповідь, що в конкретному випадку процедура контролю відбувалася за її присутності. Згідно з оприлюдненими результатами опитування випускники й здобувачі мали чи мають можливість оскарження результатів оцінювання [ahronomiia-tretij-osvitnij-riven-02_05_2024-02_11_2024.pdf (pnu.edu.ua)]. А проте у ВСО говориться, що таких випадків не фіксувалося.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Згідно Кодексу честі ПДУ ім. В. Стефаніка в університеті діє Комісія з питань етики та академічної доброчесності [<http://surl.li/dhres>]. Склад комісії обирається конференцією трудового колективу терміном на два роки, до неї входять особи з беззаперечним моральним авторитетом та досвідом. Окрім того діють Положення про запобігання академічному плагіату. Відділ запобігання та протидії корупції [<https://vzv.pnu.edu.ua/>] проводить регулярні тематичні зустрічі з студентами. На вкладці відділу ЕГ не помічено проведення таких зустрічей з аспірантами. На сторінці закладу також не помічено заходів для НПП і здобувачів, направлених на популяризацію академічної доброчесності. Всі аспіранти підписують декларації з про дотримання академічної доброчесності [<https://kag.pnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>]. Популяризація академічної доброчесності відбувається також в процесі вивчення ряду ОК, про що зазначено у ВСО. Однак, за відомостями офіційної сторінки ЗВО є повідомлення про заняття в школі академічної доброчесності лише за 2021 рік. Зазначені у ВСО заходи були проведені протягом 2019–2023 рр. За інформацією ВСО і опитування НПП для виявлення ознак плагіату в університеті використовують програми Unicheck та Plagiat.pl. за словами Р. Льницького університет щиро дбає про власний статус академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Передбачено складання семестрового контролю за індивідуальним графіком в разі працевлаштування за фахом, академічної мобільності та низки соціальних причин. В університеті розроблене детальне Положення про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради, при ознайомленні з яким фактично не виникає додаткових питань і роз'яснень з приводу процедур підготовки й захисту дисертації. Фахівцями університету розроблена власна ефективна й зручна в користуванні платформа дистанційного навчання, яка дає змогу комунікувати між учасниками освітнього процесу, забезпечувати своєчасність і об'єктивність форм контролю. НПП і аспіранти представляють собою єдиний мотивований науковий колектив.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

До процедури популяризації академічної доброчесності слабо залучені зовнішні стейкхолдери, тому ЕГ рекомендує завідувачу випускової кафедри, гаранту ОНП активніше використовувати потенціал наукових установ і виробничих підприємств регіону, які очолюють фахівці з науковими ступенями та розширити перелік таких установ і підприємств. Результати опитувань стосовно проведення контрольних заходів, можливості оскарження та ін. представлені у важкій для візуалізації і незручній формі для читання та аналізу. Тому ЕГ рекомендує директору Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності та директору Центру забезпечення якості освіти викласти результати опитувань в іншій графічній інтерпретації, оскільки це буде корисно в першу ж чергу для самого університету. На офіційній сторінці університету міститься обмаль інформації про регулярність заходів, що стосуються принципів академічної доброчесності. Виходячи з цього ЕГ рекомендує орієнтувати на дану ОП діяльність наукових центрів університету.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зазначені слабкі сторони не мають критичного значення для функціонування ОП, хоча й потребують зусиль, спрямованих на їхнє усунення й це не потребує великих термінів. Здобувачі досить добре обізнані з положеннями, процедурами та нормативними документами, які регулюють критерії оцінювання результатів навчання. Процедури атестації здобувачів чітко прописані у відповідному положенні та містять вимоги до оформлення дисертації. ЕГ відзначає інформативність Путівника аспіранта. Об'єктивність і своєчасність контрольних заходів забезпечується навіть в критичних ситуаціях. Університет популяризує академічну доброчесність, хоча ЕГ й відзначила певні недоліки в інформативності офіційної веб-сторінки університету. Таким чином ОП відповідає вимогам критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Серед документів, які забезпечують підбір кваліфікованих НПП є Порядок розподілу навчальних дисциплін між науково-педагогічними працівниками [<http://surl.li/lbask>], згідно якого «Під час розподілу навчальних дисциплін між науково-педагогічними та науковими працівниками кафедри необхідно враховувати Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності...». ОП реалізується за участі висококваліфікованих викладачів. Згідно ВСО викладачі, які задіяні в реалізації освітнього процесу мають належну кваліфікацію, що підтверджується документами про їхню освіту, наукові ступені та вчені звання, відповідністю Ліцензійним вимогам – нараховується 5–11 пунктів. Всі НПП мають актуальне підвищення кваліфікації та публікаційну активність як науковці. Зокрема викладач ОК 1 має 12 публікацій на актуальну тематику, пов'язану в т.ч. з нападом росії на Україну, є співавтором навчальних посібників, бере активну участь в роботі ГО та здійснює керівництво студ. гуртком. До ОК 2 залучений НПП, який має 21 публікацію в базі Scopus та бере участь в атестації наукових кадрів. ОК 3 і 4 викладають професори, які задіяні в міжнародних проектах та роботі ГО і підкомісії МОН України. В доробку НПП, який викладає ОК 5, крім публікацій є численні наукові стажування та досвід роботи в міжнародних наукових спільнотах. ОК 8 забезпечується НПП, який є автором наукових публікацій та має стажування в освітній сфері [<https://kag.pnu.edu.ua/turak-oleh-iurovych/>]. Гарант ОП викладає ОК 7 окрім наукових публікацій бере участь в атестації наукових кадрів та має актуальне підвищення кваліфікації. Таким чином, ЕГ робить позитивний висновок про кваліфікацію НПП, залучених до виконання освітньої складової програми. Разом з тим, проаналізувавши штат кафедри лісового й аграрного менеджменту, ЕГ рекомендує звернути увагу на доцільність подальшого поліпшення його кількісного стану, оскільки в подальшому це може вплинути на процес формування разових спеціалізованих вчених рад для атестації. Це пов'язане, в першу чергу, з спільними публікаціями НПП та можливим виникнення конфлікту інтересів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Положення про порядок заміщення вакантних посад [<http://surl.li/mmsqj>] містить вимоги, перелік документів і процедури обрання на посаду та укладання контракту. В Положенні наведено зразки документів, які необхідно подати для участі в конкурсі. На вкладці відділу кадрів [<https://vk.pnu.edu.ua/normativni-dokumenty/>] міститься законодавча база, загальна інформація та інформація про конкурси. Для претендентів на посади НПП передбачена наявність наукового ступеня, вченого звання та інші компетентності. Для НПП, термін контракту яких добігає кінця, передбачене врахування рейтингової оцінки в разі повторного працевлаштування. В цьому аспекті слід звернути увагу на методику оцінки викладачів методом 360°, яка враховує середню оцінку колегами, здобувачами та керівником і проводиться у вигляді опитування з використанням інформаційних технологій. До складу конкурсної комісії входять ректор університету, проректори та начальник відділу кадрів з фахівцем. На думку ЕГ доцільно було б включити до складу цієї комісії також деканів факультетів. На момент проведення експертизи відкритих вакансій на ОП, яка акредитується не було. Під час роботи фокус-групи з начальник відділу кадрів запевнив, що політика університету в підборі кадрів є прозорою й неупередженою. Сама процедура конкурсу завжди є легітимною. В ході бесід встановлено, що й гарант ОП і адміністрація університету об'єктивно оцінює ситуацію з кадровим складом і перспективами його поліпшення.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Університет має велику кількість організацій, підприємств і установ, з якими укладені договори чи угоди про співпрацю [https://nauka.pnu.edu.ua/2021/09/21/dijsni_ugody/]. Аналіз змісту офіційної сторінки демонструє невелику активність у цьому напрямі. Здебільшого роботодавці залучаються до обговорення та надання рецензій-відгуків на освітню програму, про що свідчать документи [<https://kag.pnu.edu.ua/stejkholderiv/>]. В ході роботи у фокус-групі роботодавців вони також підтвердили, що в основному відвідують засідання кафедри для коригування й оновлення змісту ОП. Одними з головних роботодавців задіяних у залученні до освітнього процесу є Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція ІСГ КР НААН та сам ІСГ КР НААН, про що на зустрічі повідомили науковці та вчений секретар Інституту. Також до організації освітнього процесу долучені представники виробництва та аграрного бізнесу. За їхніми словами учасники освітнього процесу мають можливість провести досліди, екскурсії та за бажанням виробниче стажування. ЕГ відзначає позитивний аспект співробітництва університету й роботодавців у можливості проведення спільних досліджень у господарствах (це підтвердили стейкхолдери і випускники), але також звертає на доцільність активізації комунікації. Передумовами для цього є не лише участь у перегляді ОК, а й доцільність зацікавленості роботодавців у проведенні досліджень.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Конкретних прикладів залучення до аудиторних занять на третьому освітньо-науковому рівні професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців надано не було та не відмічено і в ході спілкування у фокус-групах. Хоча самі НПП мають контакти з представниками агробізнесу й запрошуються на семінари [<https://kag.pnu.edu.ua/2023/09/14/den-polia/>]. Тому ЕГ рекомендує гаранту ОП та керівництву закладу сприяти налагодженню тісніших контактів з експертами та професіоналами. Тим більше, що вони самі продемонстрували під час зустрічей зацікавленість в такого роді співпраці, про що засвідчили науковці, практики й представник агробізнесу. Для цього ЕГ рекомендує встановити також контакти з іншими транснаціональними та вітчизняними компаніями агробізнесу, а також зацікавити середніх і малих учасників аграрного ринку регіону та виробничників. Прикладом такої співпраці може бути відкрита зустріч з компанією «Аграрні системи та технології» [<http://surl.li/svmnu>].

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Моніторинг рівня професіоналізму викладачів відбувається за допомогою опитувань учасників освітнього процесу. Опитувальники містять значну кількість різноманітних питань [<https://kag.pnu.edu.ua/opytuvannia-stejkholderiv/>]. Питання анкет побудовані таким чином, що дають змогу викладачам і всім учасникам освітнього процесу визначити побажання поліпшення професійного розвитку. Для професійного розвитку викладачів в університеті створене Положення про підвищення кваліфікації [<http://surl.li/lkhns>], в якому відображені види, форми й обсяги. В цьому переліку зазначені як навчання за програмами ПК так і види стажування, академічна мобільність та інформальна освіта. Обсяг підвищення кваліфікації повинен становити не менше шести кредитів ЄКТС за п'ять років. НПП мають право на підвищення кваліфікації поза затвердженим планом. Документи про підвищення кваліфікації працівників кафедри розміщені за посиланням [<http://surl.li/dhoej>]. На персональних сторінках викладачів кафедри вказана інформація про найважливіші, очевидно на їхній погляд, стажування та підвищення кваліфікації. Слід зазначити, що за цим посиланням ЕГ рекомендує поновити інформацію, оскільки вона стосується не всіх НПП, задіяних в ОП. Важливим резервом для сприяння розвитку професіоналізму викладача є наявність в університеті значної кількості науково-орієнтованих центрів [<https://pnu.edu.ua/naukovi-ta-navchalno-naukovi-ridrozd/>]. Проаналізувавши сторінки цих підрозділів ЕГ зазначає, що в тематиці їхньої діяльності частка контенту, який має аграрне спрямування, досить незначна. Тому експерти рекомендують звернути увагу на цей аспект й розглянути можливість тіснішого залучення центру «Агенти змін» та «PNUecoSystem». На думку ЕГ потребує більшої уваги мовна підготовка викладачів, що сприятиме інтернаціоналізації освіти та кращого співробітництва в рамках міжнародних проєктів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В університеті розроблена досить гнучка система стимулювання професійної діяльності НПП. Окрему увагу ЕГ привернуло Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету за публікації, які індексуються наукометричними базами даних Scopus та WebofScience [<http://surl.li/lbbpc>]. Основними формами стимулювання є зменшення навчального навантаження та преміювання викладачів. Положення має детальну методику розрахунку годин для зменшення навчального навантаження авторам, яка як критерії враховує кількість статей, співавторів, кварталів видання, значення h-індексу та кількість цитувань. Також є методика для обчислення розмірів преміювання авторських колективів. Дія положення є фактичною, оскільки гарант ОП і інші учасники підтвердили факти преміювання під час інтерв'ю фокусних груп. На відповідний запит ЕГ стосовно доведення фактів матеріального заохочення було надано копію довідок про нарахування «преміальних» годин для зменшення навчального навантаження НПП випускової кафедри. Також в ході опитування учасники груп підтвердили, що в ЗВО застосовуються й нематеріальні заохочення у вигляді почесних грамот, звань та ін. самого університету, МОН України, НААН та органів місцевої влади. Персональні сторінки викладачів на сайті університету містять також

інформацію про нагородження та заохочення. Таким чином, ЕГ прийшла до висновку, що політика стимулювання НПП має комплексний підхід і є досить ефективною.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Гарант ОП має значний досвід у атестації наукових кадрів. ЕГ відзначає високу публікаційну активність НПП та аспірантів, які мають перші публікації в процесі освоєння освітньої складової ОП. Задіяні в освітньому процесі НПП мають високу кваліфікацію, працюють над актуальними й важливими освітніми програмами та задіяні в низці міжнародних освітніх і інноваційних проєктах, які стосуються удосконалення освіти в цілому й поліпшенні матеріально-технічної бази університету зокрема. В ЗВО запроваджене комплексне рейтингове оцінювання НПП та проводяться дуже інформативні анкетування учасників освітнього процесу й стейкхолдерів. Університет запровадив ефективну й досить своєрідну систему стимулювання викладацької майстерності, яка поєднує матеріальне й нематеріальне заохочення за публікаційну активність, наукові й освітні здобутки, сприяє зменшенню навчального навантаження і в той же момент вивільняє час для наукової і творчої роботи. Аспіранти й випускники високо цінують працю своїх наукових керівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Найвний кількісний склад викладачів кафедри лісового та аграрного менеджменту може виявитися недостатнім для створення в майбутньому спецради для захисту дисертацій. Тому адміністрації доцільно розробити заходи щодо залучення до атестації належного фахового наукового складу. Спостерігається досить низька активність наукових керівників у міжнародній співпраці та пошуку таких можливостей. Експертизою встановлена досить вузьке залучення науковців і професіоналів-практиків до власне провадження освітнього процесу, хоча потенціал регіону цьому сприяє в кадровому аспекті. Гаранту ОП слід ширше залучати професіоналів практиків і науковців до проведення аудиторних занять і тематичних зустрічей з здобувачами, враховуючи бажання самих стейкхолдерів. Наукові та навчально-наукові підрозділи університету слабо орієнтовані на аграрну тематику досліджень.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Над реалізацією освітньої програми працює висококваліфікований науково-педагогічний склад, який характеризується великим досвідом роботи й має досить вагомий науковий доробок. Політика ЗВО в роботі з науково-педагогічним персоналом сприяє формуванню високої кваліфікації. Процедури конкурсного відбору є прозорими й об'єктивними, забезпечують професіоналізм викладацького складу. Університет має значний власний потенціал і широкі зв'язки з науково-дослідними установами, що забезпечує можливість проведення експериментальної роботи. Відзначене бажання стейкхолдерів до тіснішої співпраці з університетом і це потребує належної реакції в сенсі залучення науковців та практиків до проведення аудиторних занять. В університеті діє ефективна система стимулювання НПП, спрямована на заохочення їхньої наукової діяльності та професійного розвитку й викладацької майстерності. Зазначені в звіті слабкі сторони не відіграють ключової ролі й можуть бути усуненими в короткий термін. Зважаючи на наведені висновки ЕГ позитивно оцінює ОП за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ОНП формуються згідно Статуту ПНУ ім. Василя Стефаника [п. 6 <http://surl.li/gmlgq>] за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством (грантові кошти), з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень. Університет має наукову бібліотеку (книжковий фонд налічує понад 820 тис. примірників книг, журналів та газет). Електронний каталог [<http://lib.pnu.edu.ua/lib/>] налічує понад 541 тис. електронних видань. Функціонує електронний банк навчально-методичних та наукових видань науково-педагогічних працівників університету

«Репозитарій» [<http://lib.pnu.edu.ua:8080/>]. Підключення до міжнародних електронних наукових баз даних Scopus та WebofScience. ЗВО має розвинуту матеріальну базу та соціальну інфраструктуру (навчальні корпуси, гуртожитки, студентські їдальні, спортивні зали, медичний комплекс тощо). ЕГ переконалась, що аудиторії обладнані мультимедійною технікою, під'єдані до мережі Інтернет. В навчальному процесі задіяні аудиторії, оснащені мультимедійною технікою, серед яких комп'ютерні класи, навчальні лабораторії. ОНП «Агрономія» забезпечена науково-методичними розробками, інформаційними та бібліотечними ресурсами (матеріальними і електронними, у т. ч. дистанційна платформа D-lerne), що було підтверджено різними фокус-групами. Варто відмітити, що здобувачі мають можливість працювати в Центрі інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem» [<https://ciot.pnu.edu.ua/>], Молодіжному центрі «PARAGRAPH» [<https://paragraph.if.ua/>], проєктно-освітньому центрі «Агенти змін» [<http://agentyzmin.pnu.edu.ua/>], що дозволяє аспірантам реалізувати свої наукові ідеї, змістовно провести дозвілля та отримати консультативну допомогу з оформлення апікаційних форм для отримання грантів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Проаналізувавши документи, веб-ресурси і онлайн-зустрічі з учасниками освітнього процесу ЕГ дійшла висновку, що ПНУ ім. Василя Стефаника забезпечує безкоштовний доступ викладачів та здобувачів до відповідної інфраструктури й інформаційних ресурсів, потрібних для викладання, навчання та наукової діяльності в межах ОНП «Агрономія». Доступ до мережі Wi-Fi, бібліотеки, комп'ютерів, профільних кабінетів, лабораторій, тощо є безперешкодним і безкоштовним для всіх учасників освітнього процесу, що було підтверджено на фокус-групах. ЗВО надає здобувачам вищої освіти можливість безоплатної публікації власних результатів дослідження в наукових фахових виданнях: «Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University» [<http://surl.li/qeqgl>], «Гірська школа Українських Карпат» [<http://surl.li/gwkik>], «Освітні обрії» [<http://surl.li/gwk>].

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Документи, що регулюють питання безпечності освітнього середовища, приміщень та умов навчання відповідають діючим санітарним вимогам та правилам протипожежного захисту [<http://surl.li/lmrkq>]. ЗВО продемонстрував ЕГ наявність пандусів, облаштування навчальних корпусів засобами пожежного гасіння, протипожежним інвентарем та планом евакуації на кожному поверсі. У закладі працює відомча охорона приміщень, встановлено камери відеоспостереження. Представники Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи [<https://vvrpg.pnu.edu.ua/>] провели низку інформаційних заходів за темами: Психологічні ризики взаємодії людини з інформаційним середовищем; Психічне здоров'я сучасної молоді: ризики та профілактика розладів тощо. Позитивною практикою є те, що у ЗВО розроблена «Абетка безпеки» [<http://surl.li/qeyui>], де зібрано основну інформацію щодо забезпечення фізичного та морального здоров'я здобувачів під час воєнного стану, пандемії, булінгу та інше. Також працює гаряча лінія з ректором через електронну скриньку rector@pnu.edu.ua та відбуваються онлайн-брифінги. Університет має 13 укриттів з дотриманням відповідних вимог до них, однак онлайн відео-демонстрації укриття біля корпусу, де проводяться заняття зі здобувачами ОНП «Агрономія», завадила відсутність мобільного покриття в ньому, тож рекомендуємо провести до укриття інтернет мережу для забезпечення провадження навчального процесу під час повітряної тривоги.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ПНУ ім. Василя Стефаника освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів здійснюють: гарант ОНП, НПП, відділ аспірантури і докторантури, платформа дистанційного навчання D-lerne, веб-сайт університету, сторінки в соціальних мережах, бібліотека, безкоштовний доступ до бази WebofScience і Scopus, наукові керівники, викладачі кафедри та навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи. Здобувачі на 100 % забезпечені місяцями в гуртожитках, а під час спілкування з завідувачем студмістечка ЕГ отримала інформацію, щодо готовності одного з гуртожитків до проживання осіб з особливими освітніми потребами. Варто відмітити високий рівень інформаційної та консультативної підтримки здобувачів. Задля забезпечення здобувачів інформацією університетом розроблено ряд довідників, таких як «Путівника для аспіранта» [<http://surl.li/raffm>], «Абетка безпеки» [<http://surl.li/qeyui>], «Путівник для науковця» [<http://surl.li/ragkc>]. Щодо консультативної підтримки, то здобувачі за даною ОНП можуть користуватися широким спектром можливостей, які надають Центр інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem» [<https://ciot.pnu.edu.ua/>], Молодіжний центр «PARAGRAPH» [<https://paragraph.if.ua/>], проєктно-освітній центр «Агенти змін» [<http://agentyzmin.pnu.edu.ua/>]. Шляхом щорічного анкетування, університет дізнається про рівень задоволення здобувачами освітнім процесом і середовищем. Так за результатами опитування більшість здобувачів високо оцінюють якість освітніх послуг за ОНП і освітнє середовище [<http://surl.li/raedt>].

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Для осіб, які здобувають ступінь доктора філософії і потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі створено достатні умови для реалізації права на освіту. Зокрема, ЗВО гарантує особам з особливими освітніми потребами безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, спеціальний навчально-реабілітаційний супровід, доступ до інфраструктури відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я. Здобувачі можуть скористатися правом на здобуття освіти за індивідуальним графіком (Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком [<http://surl.li/dzryi>]), електронними ресурсами бібліотеки <http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php>, системою дистанційного навчання [<http://d-learn.pro>] та ін. На фокус групі з допоміжними структурними підрозділами очільник студентського містечка повідомив, що гуртожиток № 4 має всі умови для проживання осіб з особливими освітніми потребами. Адміністрація ЗВО проводить роботу щодо моніторингу навчальних корпусів університету на предмет їхньої відповідності державним будівельним нормам в частині доступності для маломобільних груп населення, у т.ч. для осіб з інвалідністю, з порушеннями зору, слуху та опорно-рухового апарату, а також реалізації плану-графіку пристосування приміщень в питанні задоволення потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп, [<http://surl.li/jaizs>]. ЕГ констатує, що серед здобувачів ОНП Агрономія відсутні особи з особливими потребами та, водночас, відзначає створення ЗВО достатніх умов для реалізації права на освіту таких здобувачів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ пересвідчилась, що в межах реалізації ОНП «Агрономія» конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не зафіксовано. На фокус-групі зі здобувачами і викладачами було встановлено, що у випадку виникнення конфліктної ситуації учасник освітнього процесу може подати скаргу усно на щотижневому онлайн брифінгу з ректором чи на телефон служби довіри [<https://pnu.edu.ua/test-2/>], письмово (скарга до скриньки довіри), через електронний ресурс до керівництва університету. Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій здійснюється згідно Антикорупційної програми ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на 2020-2023 роки» [<http://surl.li/yrns>], Положення про організацію запобігання та протидії насильству (в тому числі булінгу) в освітній громаді університету [<http://surl.li/fapsi>], Кодекс честі ПНУ [<https://bit.ly/3FfqNCM>]. Конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо, під час реалізації освітньої програми не виникало, що підтверджено на зустрічах зі здобувачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Університет надає потужну інформаційну підтримку здобувачам, шляхом розробки та розміщення на офіційному сайті «Путівника для аспіранта», «Абетки безпеки», «Путівника для науковця», оскільки там зібрані основні інформаційні позиції щодо безпеки, освітнього процесу та середовища навчання. Також, ЗВО має високий рівень консультативної підтримки, оскільки здобувачі за даною ОНП можуть користуватися широким спектром можливостей, які надають Центр інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem, Молодіжний центр «PARAGRAPH», проектно-освітній центр «Агенти змін».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Оскільки в одному з найбільших сховищ університету відсутній інтернет, рекомендуємо проректору з науково-педагогічної роботи та соціально-економічного розвитку впродовж місяця обладнати в ньому точку доступу до мережі Інтернет для забезпечення проведення навчального процесу в укритті.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Аналіз фактів та доказів, отриманих у ході зустрічей з учасниками освітнього процесу, засвідчує повну узгодженість із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6 (університет має навчальні і адміністративні корпуси, гуртожитки, розвинену інфраструктуру, у яких сформовано безпечне для життя та здоров'я здобувачів освітнє середовище, зокрема наявність укриттів і забезпечення дистанційного навчання, що відповідає викликам сьогодення; ОНП забезпечена матеріально-технічними та навчально-методичними засобами, що забезпечують досягнення визначених освітньою програмою ПРН; організована безперешкодна комунікація здобувачів із адміністрацією, НПП, науковими керівниками; забезпечений безперешкодний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів) та часткову узгодженість за підкритерієм 7.3. Оскільки виявлені слабкі сторони за Критерієм 7 можуть бути усунені протягом нетривалого терміну та не порушують чинного законодавства, а сильні сторони переважають слабкі, це дозволяє ЕГ стверджувати, що ОНП в контексті Критерію 7 відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ПНУ ім. Василя Стефаника забезпечує послідовність усіх визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП. Зазначені процедури регламентуються Положенням про освітні програми у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [<http://surl.li/ekorr>]; Положенням про кадрове забезпечення освітніх програм [<http://surl.li/gjttv>]; Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [<http://surl.li/gjjud>]. Гарантом ОНП повідомлено інформацію щодо двох останніх переглядів ОНП, з урахуванням усіх побажань та рекомендацій стейкхолдерів. До періодичного перегляду залучаються аспіранти, шляхом участі в засіданнях кафедри щодо перегляду ОНП, що було підтверджено на фокус-групі зі здобувачами. Задля урахування пропозицій усіх зацікавлених сторін на сайті кафедри лісового та аграрного менеджменту розміщено електронну форму куди можна надсилати пропозиції [<http://surl.li/goqrp>]. Аналіз відомостей самооцінювання, ОНП минулих років, регламентованих документів, проведених інтерв'ю з Гарантом ОНП, НПП дозволяють ЕГ зробити висновок, що перегляд і оновлення ОНП відбуваються систематично. Побажання від заінтересованих сторін розглядаються, обговорюються і затверджуються засіданням Вченої ради ПНУ ім. Василя Стефаника [відео зустрічей 1-7]. Проект ОНП висвітлюється на веб-сайті [<http://surl.li/rbgiy>] не пізніше ніж за місяць до затвердження, з метою ознайомлення та обговорення, потім доопрацьовують з урахуванням побажань та рекомендацій.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Аспіранти залучені до процедури періодичного перегляду освітньої наукової програми, шляхом опитування та участі в засіданнях кафедри щодо перегляду ОНП [<http://surl.li/raedt>], а також до проектної групи включено здобувача [<http://surl.li/suyfv>]. Під час інтерв'ю зі здобувачами, представниками Ради молодих вчених виявлено, що вони брали участь у моніторингу та удосконаленні ОНП, шляхом участі у Вчених радах і засіданнях кафедри щодо перегляду ОНП. Під час інтерв'ю здобувач другого року розповів, що за останнього перегляду ОНП він був присутній, але рекомендацій не надавав, оскільки був лише на першому році навчання. Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти якістю надання освітніх послуг здійснюється за допомогою розробленої анкети один раз на рік.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Для безпосереднього залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості як партнери роботодавці залучені до засідань кафедри, що підтверджується наданими рецензіями-відгуками на ОНП та особисто при спілкуванні у фокус групах. Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами підтверджено урахування побажань роботодавців. Варто відмітити наявність форми анкетування для роботодавців щодо якісної змістовної підготовки здобувачів, підсумки якого оприлюднювати на веб-сторінці [<http://surl.li/raedt>].

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ПНУ ім. Василя Стефаника має традицію слідкувати за кар'єрним шляхом своїх випускників, оскільки їх частина працевлаштовані саме в Університеті. На сайті кафедри лісового та аграрного менеджменту є вкладка «Випускники кафедри», де розміщена коротка інформація (рік захисту, керівник, посада і місце роботи) про випускників. Під час фокус-групи з випускниками ЕГ дізналась, що всі випускники підтримують тісний зв'язок з випусковою кафедрою і без виключення успішно працевлаштовані, як в закладах освіти й науки, так і на виробництвах. Також ЗВО має розроблену анкету для випускників [<http://surl.li/qxxkt>].

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Згідно самоаналізу за час реалізації ОНП та в ході проведення процедур внутрішнього забезпечення якості (внутрішній аудит) було виявлені несуттєві недоліки в контексті оформлення силабусів і навчально-методичного забезпечення, але всі вони дотепер були усунуті.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП «Агрономія» третього освітньо-наукового рівня вищої освіти акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Детальний аналіз відомостей самооцінювання ОНП, дискусії з різними фокус групами під час акредитації засвідчили, що аспіранти, науково-педагогічні працівники, представники структурних підрозділів ПНУ ім. Василя Стефаника, керівництво закладу чітко ознайомлені з політикою та процесами формування якості освіти, запевнили у своїй готовності долучення до їх удосконалення, про що свідчить низка регламентуючих документів [<http://surl.li/suylk>]. Нормативна база установи є основою формування культури якості та охоплює такі елементи як: забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, проведення внутрішніх аудитів, періодичний перегляд і оновлення освітніх програм, дотримання і реалізація принципів академічної доброчесності, тощо. У фокус групах зі здобувачами, представниками спільноти молодих вчених, НПП, роботодавцями відчувається їхня вмотивованість та зацікавленість у покращенні освітньої діяльності, виявленні слабких сторін ОНП, вчасне реагування і надання слухних пропозицій щодо їх усунення. Наукові керівники і здобувачі засвідчили постійний професійний розвиток завдяки участі у науково-практичних конференціях, семінарах, дослідницькій роботі, підготовці наукових статей до видання.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони та позитивні практики не виявлені.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Оскільки результати опитування різних стейкхолдерів, що здійснює Центр забезпечення якості, представлені у вигляді довгих діаграм, які складні для сприйняття, оскільки категорії стейкхолдерів не розмежовані, відображені питання складно прочитати. ЕГ рекомендує представляти результати іншим способом. ЕГ рекомендує врахувати зауваження вже при наступному етапі здійснення опитувань та висвітлення результатів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП та освітня діяльність відповідають підкритерію 8.1, оскільки процес розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітньої наукової програми регулюється діючими положеннями. Діє комісія з внутрішнього забезпечення якості освіти. Щорічно проводяться анкетування аспірантів щодо їхніх потреб, рівня задоволеності освітньої діяльності та якісним змістовним наповненням ОНП. Відносно підкритерію 8.2, то здобувачі та представники спільноти молодих учених беруть участь у моніторингу й обговоренні ОНП «Агрономія» й входять до складу Вченої ради. Роботодавці залучені до періодичного перегляду ОНП шляхом участі в засіданнях кафедри і анкетуваннях, що відповідає підкритерію 8.3. Випускова кафедра тримає тісний зв'язок зі своїми випускниками (підкритерій 8.4), а також щорічно проводяться внутрішні аудити ОНП, що дозволяє вчасно виявити недоліки та виправити їх (підкритерій 8.5). ОНП акредитується вперше (під критерій 8.6). Академічна спільнота активно залучена до процедури удосконалення ОНП і підтверджують належність сформованої культури якості (підкритерій 8.7.). Проводяться організаційні заходи щодо вдосконалення процедури забезпечення якості освіти з дотриманням усіх вимог. Загалом оцінювання критерію 8, дозволяє підтвердити належний рівень забезпечення якості на ОНП, проте варто врахувати пропозиції щодо анкетувань. Експертна група констатує відповідність освітньої програми рівню В за Критерієм 8 з недоліками, що є несуттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу регламентуються Статутом ПНУ ім. Василя Стефаника [<http://surl.li/dfztz>] Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ПНУ ім. Василя Стефаника [<http://surl.li/mzbkp>] та низкою інших положень, що є публічними та доступними на офіційному сайті ЗВО [<http://surl.li/srupl>, <http://surl.li/fglro>]. На сторінці «Кафедра лісового і аграрного менеджменту» розміщено всю інформацію щодо ОНП «Агрономія», а саме ОНП 2022-2023 рр., навчальні плани, розклад занять, силабуси ОК, каталог вибіркових дисциплін та інші корисні посилання [<http://surl.li/sruuc>]. Варто відмітити, як позитивну практику, наявність «Путівника для аспіранта» [<http://surl.li/raffm>], де зібрано всю загальну інформацію щодо освітнього процесу. Під час інтерв'ю здобувачів та інших стейкхолдерів ЕГ встановила, що всі учасники освітнього процесу за даною ОНП ознайомлені з правилами і процедурами, що регулюють їх права і обов'язки та послідовно дотримуються їх під час реалізації ОНП «Агрономія».

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОНП «Агрономія» розміщено на сайті ПНУ ім. Василя Стефаника у вкладці «Навчально-методичний відділ» [<http://surl.li/rbgiy>] для громадського обговорення. На момент акредитаційної експертизи поряд з проектом було зазначено, що обговорення тривало від 22.05.2023 по 22.06.2023 р. Нижче було наведено контакти гаранта, куди можна надіслати пропозиції та відгуки. Діюча ОНП була затверджена 31 серпня 2023 року, що дозволяє ЕГ зробити висновок, що ЗВО не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект. Хоча варто зауважити, що інформація про гаранта є не актуальною (інший гарант) на сьогодні.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Оприлюднена інформація відносно ОНП «Агрономія» точна, достовірна та знаходиться у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу за посиланнями [<http://surl.li/sruuc>] на офіційному сайті ПНУ ім. Василя Стефаника. Перелік документів, що стосуються ОНП достатній для інформування стейкхолдерів: проект ОНП, навчальні плани, силабуси освітніх компонентів. Варто відмітити, що на сайті розміщені ОНП різних років, що дозволяє відслідкувати зміни в освітньо-науковій програмі. Учасники фокус-груп здобувачів та роботодавців підтвердили своєчасне розміщення на офіційному веб-сайті інформації про ОНП та освітньо-науковий процес, а також можливість ознайомлення з нею.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Позитивною практикою є наявний «Путівник для аспіранта», що значно спрощує пошук нормативних документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін не виявлено. ЕГ рекомендує на сторінці де розміщений проект, за наступного перегляду ОНП «Агрономія», зазначити актуальну інформацію щодо гаранта і його контактів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП повністю відповідає підкритерію 9.1, оскільки в публічному доступі розміщено нормативну базу функціонування програми, яка покриває всі її аспекти і надає змогу всім сторонам повністю розуміти свої права та обов'язки. Також ЕГ відзначає повну відповідність підкритерію 9.2, тому, що під час останнього перегляду було дотримано термінів та публічності обговорення ОНП. Сама програма, її компоненти є у відкритому доступі для всіх зацікавлених сторін; їх обсяг є достатнім для ознайомлення зацікавлених сторін; силабуси ОК складено за єдиним зразком, що дає змогу скласти повноцінну картину курсу, що повністю відповідає вимогам під критерію 9.3. Отже, ЕГ вважає, що ОНП відповідає рівню В за критерієм 9. Вказана рекомендація слугує для покращення подальшого перегляду ОНП і не є констатацією недоліку.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП відповідає меті, структурі, напрямку дисертаційних досліджень [<http://surl.li/raeur>]. У процесі проведення фокус-груп було підтверджено відповідність дисциплін за ОНП науковим інтересам аспірантів. ОНП забезпечує комплексну підготовку здобувачів за фахом та різними аспектами науково-дослідницької діяльності. Зокрема, для здобуття глибинних знань зі спеціальності освітньо-науковий процес передбачає опанування здобувачами ОК 2 «Організація наукової діяльності» (6 кредитів ЄКТС), «Управління науково-дослідницькими проектами» (3 кредити ЄКТС) [<http://surl.li/svhph>]. На наукові інтереси здобувачів зорієнтовані такі освітні компоненти, як ОК 6 «Новітні наукові аспекти спеціальності Агрономія», ОК 7 «Наукова методологія спеціальності Агрономія» (по 6 кредитів ЄКТС), ОК 8 «Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур в Західному регіоні». Практичні заняття проходять у лабораторіях і польових умовах. Оволодіння загально-науковими (філософськими) компетентностями забезпечується ОК «Філософія і методологія науки» (3 кредити ЄКТС). Набуття універсальних навичок дослідника забезпечується ОК 2 «Організація наукової діяльності» (6 кредитів ЄКТС), «Управління науково-дослідницькими проектами» (3 кредити ЄКТС). Підготовка здобувачів до викладацької діяльності забезпечується ОК 4 «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» (3 кредити ЄКТС) та проходженням педагогічної практики (3 кредити ЄКТС) [<http://surl.li/svhph>]. Здобуття мовних компетентностей забезпечується ОК «Іноземна мова» (9 кредитів ЄКТС). Фахівці кафедри беруть активну участь у прослуховуванні звітів аспірантів з відповідної наукової проблематики (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/11007>) здійснюють керівництво підготовки дисертації. Кожному здобувачу оформляється індивідуальний план роботи аспіранта (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/11007>) Окрема увага приділена розвитку соціальних навичок. Частина занять проходить у формі семінарських занять, де здобувачі можуть отримати консультації, провести дискусію, обговорення тих чи інших питань. Така організація освітньо-наукового процесу сприяє розвитку загальних і фахових компетентностей.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Аналіз тем дисертаційних досліджень здобувачів та наукових публікацій керівників підтверджує їх відповідність [<http://surl.li/svnmml>]. Тематика наукових досліджень НПП кафедри лісового і аграрного менеджменту [<http://surl.li/sssvw>] «Розробка системи заходів по запобіганню негативного впливу екстремальних екологічних ситуацій на природно ресурсний потенціал Західного регіону України» (№ д.р.0113U006317) [<http://surl.li/svnns>]. На кафедрі лісового і аграрного менеджменту ефективно працює наукова школа [<http://surl.li/svnoq>]. Згідно інформації гаранта [відповідь на запит п.22]ОНП, керівники здобувачів третього освітньо-наукового рівня, в межах

кафедральної тематики виконують завдання: 1. «Встановити регіональні особливості розвитку ерозійних процесів та розробити систему заходів щодо їх попередження і ефективного використання еродованих, малопродуктивних земель». 2. «Вивчення функціонування агробіоценозів та технологій вирощування сільськогосподарських культур в Західному регіоні». 3. «Удосконалення ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур в системі інтенсивного землеробства та створення високопродуктивних кормових угідь в умовах Карпатського регіону». 4. «Біолого-агротехнічні основи вирощування лікарських культур в умовах Передкарпаття». 5. «Удосконалення технології вирощування енергетичних культур на малопродуктивних землях в умовах Прикарпаття». Темі наукових досліджень здобувачів ступеня доктора філософії [<http://surl.li/raeur>] плануються у рамках науково-дослідних робіт кафедри, що виконуються за ініціативною тематикою [<http://surl.li/sssvw>]. Кадровий потенціал кафедри лісового і аграрного менеджменту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника в перспективі має потенційні можливості сформувати разову спеціалізовану вчену раду для атестації здобувачів, які проходять підготовку за ОНП 201 «Агрономія» (відповідь на запит п. 26). Це підтверджує дотичність напрямів досліджень здобувачів і керівників.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Під час інтерв'ю фокус-групи здобувачів вони засвідчили, що мають безперешкодний і безоплатний доступ до лабораторного обладнання, можуть долучатися до наукових тематик, які виконуються сумісно з стейкхолдерами – здобувачка першого року навчання проводить дослідження й має спільні публікації з науковою працівницею Прикарпатської дослідної станції [<https://kag.pnu.edu.ua/navchannia-chez-doslidzhennia/>]. ЕГ відзначає відсутність атестованих лабораторій агрономічного спрямування, наявність яких дало б змогу отримувати репрезентативні результати та створило б перспективу залучення ширшого кола стейкхолдерів й виконання господарсько-договірних тематик на їхнє замовлення. До того ж це може створити широке поле для впровадження результатів досліджень у виробництво. Одночасно ЕГ відзначає наукову кооперацію з іншими кафедрами й лабораторіями, які дають змогу працювати над інноваційними науковими темами. Таким чином, ЕГ вважає, що з поступовим накопиченням аспірантами теоретичного й фактичного експериментального матеріалу, в перспективі, кафедра лісового і аграрного менеджменту матиме можливість регулярного проведення наукових конференцій та ширшого залучення аспірантів до академічної спільноти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЕГ відзначає досить слабе відображення апробації результатів наукових досліджень здобувачів на сторінці кафедри лісового й аграрного менеджменту. Зокрема на ній міститься інформація лише про одну конференцію [<http://surl.li/rafbe>], яка проходила в стінах університету. До того ж аспіранти залучені до виконання лише однієї кафедральної наукової тематики, хоча теми їхніх дисертаційних робіт різноманітні й на думку експертів виходять за межі зареєстрованої [<http://surl.li/rafiz>]. Одночасно з цим слід відзначити, що аспіранти мають можливість публікуватися безкоштовно. ЕГ також враховує, що публікаційна й апробаційна активність може бути низькою через короткий термін перебування на навчанні за ОП. Проте, здобувачі три здобувачі мають опубліковані статті у наукових фахових виданнях, а одна здобувачка має дві статті у фахових виданнях, з яких одна в друці, та сім матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій, опублікованих у співавторстві з науковим керівником та представницею Прикарпатської дослідної станції.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів беруть активну участь у рамках дослідницького проєкту «Розробка системи заходів по запобіганню негативного впливу екстремальних екологічних ситуацій на природно-ресурсний потенціал Західного регіону України». Кожен керівник працює над конкретним завданням [відповідь на запит п. 22]. На сайті кафедри лісового і аграрного менеджменту у вкладці «Навчання через дослідження» наявна інформація, що підтверджує їхню високу регулярну публікаційну активність у фахових виданнях України, міжнародних наукометричних базах та участь у різного роду конференціях за результатами виконання дослідницьких проєктів за період 2019-2024 рр. [<http://surl.li/ssqpr>]. Наявні ресурси дають можливість ознайомитись з науковими здобутками керівників. Провівши аналіз інформаційних ресурсів [<http://surl.li/sssvw>] ЕГ зробила висновок, що визначені в університеті наукові керівники здобувачів є сучасними активними науковцями, які залучають своїх здобувачів до дослідницьких проєктів.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

На веб сайті ЗВО є рубрика «Академічна доброчесність» [<http://surl.li/rbfln>], де висвітлено всю інформацію щодо політики, стандартів і процедур дотримання принципів академічної доброчесності. У ході дискусій зі здобувачами, НПП, керівниками, представниками структурних підрозділів зазначено про постійне інформування усіх учасників освітнього процесу щодо моральних принципів та правил етичної поведінки з дотриманням високих професійних стандартів в усіх сферах функціонування ЗВО. Варто зауважити, що викладачі і аспіранти підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності [<https://kag.pnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>], погоджуючись з тим, що за конкретні порушення передбачають академічну та/або інші види відповідальності та до них можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру, в тому числі і усунення від наукового керівництва аспірантами. Для протидії порушенням академічної доброчесності використовуються рекомендовані МОН системи Unichек і Plagiat.pl, осередком роботи з якими є бібліотека ЗВО. Згідно до розділу 3 Кодексу Академічної доброчесності [<http://surl.li/sstir>] ЗВО вживає конкретні заходи до осіб (педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників), які вчинили порушення норм академічної доброчесності. ЕГ констатує про відсутність випадків наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильних сторін і позитивних практик не встановлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкий рівень інтернаціоналізації прослідковується у невисокій міжнародній активності учасників освітнього процесу з числа здобувачів вищої освіти. Декану факультету, завідувачу випускової кафедри, гаранту ОП, науковим керівникам здобувачів рекомендується протягом наступного навчального року провести роботу щодо залучення НПП і здобувачів до участі міжнародній академічній мобільності (міжнародні проекти, стажування, конференції тощо). До слабких сторін ЕГ відносить відсутність атестованих лабораторій та обладнання, що може стримувати інтенсивність наукового пошуку наукових керівників та їхніх аспірантів. Декану факультету, завідувачу випускової кафедри протягом 2024-2025 рр. рекомендується провести роботу щодо атестації лабораторій факультету. Доцільно розробити положення про дослідне поле й розробити структуру його функціонування.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в ЗВО за спеціальністю «Агрономія». Якісна підготовка здобувачів реалізується через проведення занять у лабораторних і польових умовах; включення в ОНП тем із підготовки публікацій, методики досліджень в агрономії тощо. ЗВО забезпечує здобувачам безкоштовний доступ до всієї необхідної інфраструктури: лабораторій, обладнання і сільськогосподарської техніки тощо. Наявні договори про співпрацю із вітчизняними та зарубіжними закладами освіти, науковими установами і аграрними підприємствами. Вказане, свідчить про відповідність ОП підкритерію 10.1. Аналіз тем дисертаційних досліджень здобувачів та наукових публікацій керівників підтверджує їх відповідність. Темі наукових досліджень здобувачів ступеня доктора філософії плануються у рамках науково-дослідних робіт кафедри, що виконуються, в основному, за ініціативною тематикою. Повне поєднання наукових інтересів учасників освітнього процесу, яке в той же час забезпечує розширення пошуку шляхів вирішення важливих наукових і виробничих проблем і завдань. Високий науковий і педагогічний рівень керівників дисертаційних досліджень, актуальність і унікальність наукового пошуку універсально забезпечують власне процес навчання через дослідження. Це підтверджує відповідність ОП підкритерію 10.2. Матеріальне оснащення лабораторій університету дає змогу отримувати репрезентативні дані, але в рамках відповідності підкритерію 10.3 доцільно провести атестацію лабораторій на агрономічні показники. Університет забезпечує аспірантам можливість долучатися до академічної спільноти. Аналіз кількості й направленості їхніх наукових публікацій та участь у міжнародних наукових заходах свідчить про відповідність ОНП вимогам підкритерію 10.4. В контексті підкритерію 10.5 ОНП відповідає в повній мірі, оскільки визначені в університеті наукові керівники здобувачів є сучасними активними науковцями, які залучають своїх пошукачів до дослідницьких проектів. Також ЕГ констатує повну відповідність підкритерію 10.6, адже в університеті забезпечується дотримання академічної доброчесності як здобувачів, так і керівників шляхом виключення

можливості наукового керівництва, особою, що вчинила порушення академічної доброчесності. Незважаючи на наведені зауваження ЕГ враховує, що весь контингент аспірантів знаходиться фактично на перших етапах виконання наукової складової ОП і поки що не потребує в повній мірі атестованого обладнання. В подальшому ЕГ рекомендує керівництву університету обладнати атестовані лабораторії для отримання репрезентативних наукових результатів. Виявлені недоліки не є суттєвими, можуть бути легко усунуті протягом короткого терміну і не впливають критичним чином на освітньо-науковий процес. Враховуючи наведене, ОНП за Критерієм 10 відповідає рівню В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дегтярьов Василь Володимирович

Члени експертної групи

Маренич Микола Миколайович

Червона Віка Олегівна